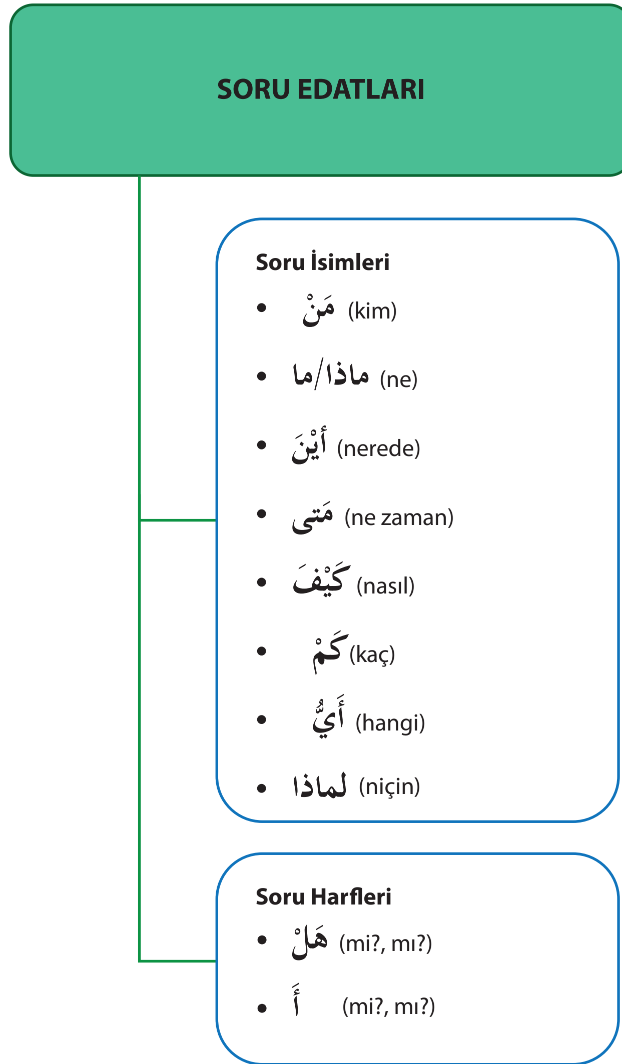
SORU EDATLARI

أدوات الاستفهام

Arapçada soru ifadelerinin başında kullanılan edatlar isim ve harf olarak ikiye ayrılır. Bu edatların bazılarını daha önceki bölümlerden tanıyoruz. Bu bölümde hepsini bir tablo içinde inceleyeceğiz.

Şimdi sırasıyla soru edatlarını tanıyarak soru cümleleri oluşturalım.

مَنْ soru edatıyla bir soru sorduğumuzda öznenin kim olduğunu sorarız. Cevap özel bir isim ya da özneye işaret eden kelime olabilir.

Bu kimdir?	مَنْ هَذا؟
Bu, imamdır.	هذا إمام.

مَنْ soru edatının başına مَعَ (ile) eki geldiği zaman مَعَ مَنْ şeklinde *kiminle* anlamına gelen sorular sorulabilir.

Örneğin,

(Sınava kiminle çalıştın?) مَعَ مَنْ دَرَسْتَ للامتِحانِ؟

Aynı soru edatının başına مِنْ harf-i ceri gelince مِنْ+مَنْ birleşerek مِمَّنْ (*mimmen*) *kimden* şeklinde sorular oluşturulabilir.

Örneğin,

(İlacı kimden aldın?) مِمَّنْ أخَذْتِ الدّواءَ؟

ما / ماذا soru edatlarıyla öznenin veya nesnenin ne olduğunu ya da ne yaptığını sorarız. Cevap olarak bir isim gelebildiği gibi bir zamir de gelebilir. Örneğin,

(Bu o'dur.) هذا هو.

Bu nedir? ما هذا؟

Bu bir cep telefonudur. هذا جوّال.

Bu nedir? ما هذه؟

Bu bir gözlüktür. هذه نَظّارة.

Ne içiyorsun? ماذا تَشْرَبُ؟

Çay içiyorum. أَشْرَبُ الشّايَ.

Kahvaltıda ne yedin? ماذا أَكَلْتِ في الفُطور؟

Yumurta yedim. أَكَلْتُ بَيْضًا.

أَيْنَ soru edatıyla bir nesnenin yerini, öznenin nerede olduğunu, nereye gittiğini sorabiliriz. Cevap mutlaka bir yer ismine işaret etmelidir. Bu soru edatının başına مِنْ harf-i ceri gelince مِنْ أَيْنَ *nereden* şeklinde sorular oluşturulabilir. Örneğin nerelisin diye sormak için مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟ deriz.

مَتَى soru edatıyla bir işin, eylemin ne zaman olduğunu sorabiliriz. Cevap mutlaka bir zamana işaret etmelidir. Bunu yaparken سنة, شهر, ساعة, دقيقة, فصل, يوم gibi zaman bildiren sözcüklerin başına بَعْدَ، قَبْلَ gibi zaman zarfları getirebiliriz.

أَيٌّ soru edatıyla, öznenin veya nesnenin hangi zamanda, mekanda olduğunu ya da ne olduğunu sorabiliriz. Bu soru edatından sonra gelen isimler daima mecrûrdur. Diğer soru edatları mebnî olmasına rağmen أَيٌّ mebnî değil, mu'rebdir. Yani cümledeki konumuna göre harekesi değişir. Örneğin soruda geçen isim konum olarak merfû ise أَيُّ, mansûb ise أَيَّ, mecrûr ise أَيِّ olarak gelir.

Örneğin,

إلى أين تَذهبُ؟ ومَتى تَرجِعُ؟
Nereye gidiyorsun? Ve ne zaman dönüyorsun?

أَذهبُ إلى أسكيشهير وأرجِعُ بَعْدَ يَوْمَيْنِ.
Eskişehir'e gidiyorum. İki gün sonra dönüyorum.

أيَّ درسٍ تَدْرُسين؟
Hangi derse çalışıyorsun?

أدْرُسُ العَرَبِيّةَ.
Arapçaya çalışıyorum.

كَيْفَ soru edatıyla nasıl sorusuna cevap ararız. "Nasıl, nasılsın, nasıl yaptın, nasıl gittin ..." gibi soruları bu edatla sorarız. Cevap olarak da kişinin, nesnenin ya da eylemin nasıl olduğunu belirtiriz.

كَمْ soru edatıyla "......kaç?, kaç ....var?" gibi sorulara cevap ararız. Bu soru edatının başına بِ harf-i cerini getirince بِكَمْ şeklinde fiyat olarak "...kaça?" şeklinde bir soru sorabiliriz. Bu soru edatının cevabıyla ilgili kapsamlı örnekler sayılarla birlikte verilecektir.

كَيْفَ تحضُرِين إلى المدرسة؟
Okula nasıl geliyorsun?

أحْضُرُ إلى المدرسةِ عَلى الأقْدام.
Okula yürüyerek geliyorum.

كَمْ كِتابًا في الحقيبة؟
Çantada kaç kitap var?
في الحقيبةِ كُتُبٌ كثيرةٌ.
Çantada çok kitap var.

لِماذا soru edatıyla niçin sorusuna cevap ararız. Bu soruya cevap verirken cümlemize لِأَنَّ (*li-enne*, çünkü) diyerek başlarız. Bu ifadeden sonra isim gelebildiği gibi, bitişik nesne zamirleri de gelebilir. Bitişik zamir doğrudan لِأَنَّ nin sonuna eklenir. Örneğin لِأَنَّكَ (*li-enneke*, çünkü sen). لِأَنَّ yâu'l-mutekellim'e bitiştiğinde ise iki tür kullanım uygundur: Birincisi li-enne'nin son harekesini koruyabilmek ve kolay okuyabilmek için araya nûn-u vikâye adı verilen bir kaynaştırma harfi eklenerek لِأَنَّنِي (*li-ennenî*, çünkü ben) biçiminde; ikincisi, nûn-u vikâye olmaksızın لِأَنِّي (*li-ennî*, çünkü ben) şeklindeki kullanım.

Örneğin,

لماذا تَعِبْتَ؟
Niçin yoruldun?

لِأنّني عَمِلْتُ كثيراً.
Çünkü ben çok çalıştım.

Şimdi de soru harflerini kullanarak örnek sorular ve cevaplar verelim.

Soru harfleriyle oluşturulan sorularda "….mı, …..mi, …… midir, ……mudur?" gibi sorulara cevap verilir. Temel soru cümleleri bu soru harfleriyle kurulur.

هَلْ هذا طَيرٌ ؟
Bu bir kuş mudur?

نعم، هذا طيرٌ.
Evet, bu bir kuştur.

dikkat

Soru harfleriyle sorulan sorulara cevap olarak evet نعم veya hayır لا sözcükleri kullanılır. Bu sorulara verilen olumsuz cevaplar 9. bölümde olumsuzlukla birlikte anlatılacaktır.

Bu bir bulmaca mıdır?	أَ هذا لُغْزٌ؟
Evet, bu bir bulmacadır.	نعم، هذا لُغْزٌ.

Öğrenme Çıktısı

3 Arapça soru sorma üslubunu tanıyabilme, farklı soru edatlarıyla ve işaret sıfatlarının yer aldığı ifadelerle bunu pekiştirme

Araştır/ Tekrarla 3

"Evde kim var?", "Bu kitabı kimden aldın?", "Nereden geliyorsun?", "Hangi kitabı okudun?", "Nasıl döndün?", "Niçin gittin?", "Bu bir defter mi?" "Bu bir masa mı?" soru cümlelerini Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Fîl Sûresi" 1. ayet-i kerimesini ve "Tekvîr Suresi" 26. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayetlerde geçen soru edatlarını fark ediniz. "Rahman Sûresi"nde "أَيُّ" soru isminin nasıl kullanıldığına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Bu bölümde öğrendiğiniz soru edatlarını kullanarak arkadaşlarınızla soru-cevap oyunu oynayınız.